

Joseph Ferrel

MIRJANA SIRIŠČEVIĆ

RAZGOVOR S HRVATSKIM GLAZBENIKOM JOSIPOM VERŠIĆEM

UDK: 898.56:78.071.1Veršić,J

Prof. Josip Veršić (J. V.)

Razgovarali: Mirjana Sirišćević (M. S.) i Vito Balić

Datum: 23. i 30. svibnja 2021.

M. S.: Poštovani profesore, želim Vam najprije zahvaliti što ste našli vremena i energije i pristali na ovaj razgovor. Ne znam koliko Vam je poznato da se Uredništvo našega znanstvenog časopisa *Bašćinski glasi* u pojedinim brojevima prisjeti umjetnika, znanstvenika i pedagoga koji su svojom djelatnošću značajno obogatili kulturu našega grada - Splita. Vi ste zasigurno jedan od njih jer ste ostavili dubok trag u prostoru pedagoškog i umjetničkog rada u dugom vremenskom razdoblju.

J. V.: Hvala Vama što ste me se sjetili, rado se odazivljam Vašem pozivu. Budite ljubazni i uputite me kako će teći naš razgovor?

M. S.: Predlažemo Vam da se razgovor odvija u nekoliko tematskih cjelina: prva bi bila o Vašim prvim dodirima s glazbom, potom o obrazovanju i pedagoškom radu i dakako o umjetničkog djelatnosti koja, koliko znam, traje kontinuirano od Vaših mladih dana.

J. V.: Prije nego počnemo, mogu li Vam uzeti pet minuta, htio bih Vam pokazati neke fotografije i dokumente. Vidite, ovo je moja obitelj, moja dva sina - Velebit i Tomislav, a ovdje imam svjedodžbe iz Učiteljske škole u Zadru (bio sam najbolji učenik), diplomu jednogodišnjeg tečaja koji je vodio prof. Zlatko Grgošević u Zagrebu; ovo je moj indeks sa studija u Sarajevu, pogledajte ocjene, a upisao sam i studij povijesti umjetnosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, nisam ga završio, ali toliko koliko sam se njime bavio, i to mi je dosta koristilo.

M. S.: U svjedodžbama i diplomama imate samo najviše ocjene!

J. V.: Ne želim se hvaliti uspjehom, želio sam samo naglasiti - da sam cijeli život mnogo radio, a to činim i danas. Pogledajte ove note na klaviru – ovo lijevo je klasika, bečki majstori: J. Haydn, W. A. Mozart, L. van Beethoven – sonate, a ovo je Bach – preludiji, invencije, suite, preludiji i fuge; vježbam svaki dan barem dva sata.

M. S.: Recite nam sada nešto o svom djetinjstvu, obitelji, prvim glazbenim iskustvima ...

J. V.: Rođen sam u Vinjercu 1928. u proljeće. Bilo nas je devetoro djece u obitelji, pola rođenih prije, pola poslije Prvoga svjetskog rata. Između mene i moga najstarijeg brata bila je razlika dvadeset i jednu godinu. Najstariji je brat plovio, upoznao svijet i jezike, zatim radio u trgovačkoj kući i bavio se politikom, drugi je također plovio oceanima i otvorio ugostiteljsku radnju, treći je postao oficir, jedna mi je sestra bila časna sestra. U obitelji su postojale dvije generacije – između najstarijeg brata i najmlađe sestre bile su samo dvadeset i tri godine razlike. Kako sam rastao, sazrijevao i konačno osnovao svoju obitelj, postajali smo bliži, vremenski je jaz postupno nestajao, imali smo zajedničke teme, bolje smo se razumjeli.

M. S.: Jeste li u obitelji pjevali i svirali?

J. V.: Jesmo, imao sam pet sestara, u kući se uvijek netko glasao, a moja sestra koja je bila časna vodila je zborove, svirala klavijature i bila poštovana odgajateljica. Stariji brat Marko je pjevao, bio je prekrasan tenor (kako sam mu zavidio: bio je stariji pa je izlazio vani, imao curu, pušio ..., a ja sam bio mali Josip). U kući koja je na sredini sela inače se puno pjevalo, za Božić i Uskrs iznosili bi se banci, ne samo naši nego i oni od drugih mještana, dolazilo je mnogo svijeta, bila je gužva. Neke sam narodne pjesme čuo od oca, primjerice, *Intrade sam popi*, *Oj, divojko da mi nisi rodica* i mnoge druge desetljećima prije nego što su ih zabilježili naši zapisivači, stariji su pjevali, i to vrlo rado Kačića.

U selu je bio formiran i tamburaški zbor, vodio ga je jedan dragi Slovenac, svirao je citre, ja sam svirao bisernicu drugu. Nakon što sam završio četiri razreda osnovne škole, trebao sam otići nastaviti školovanje u Zagrebu gdje sam imao strica koji je predavao grčki i latinski. Ali moj otac, s kojim sam inače bio vrlo blizak, rekao je: »Pričekajmo malo«. I onda je počeo rat i sve je stalo!

M. S.: Kako ste preživjeli i doživjeli ratne dane, sigurno su Vam neka sjećanja i danas vrlo živa?

J. V.: Došli su Talijani, okupacija, ne možete je ni zamisliti. Srušili su sve suhozide oko njihove kasarne, u šest popodne morali smo zatvoriti prozore i ne izlaziti vani, a bilo je ljeto, na Molatu je bio logor, moja dva brata bila su u partizanima tako da je logor bio stalna prijetnja za cijelu moju obitelj. No, i u tim okolnostima dogodilo se nešto što pamtim po dobrom, u Vinjerac je došao novi svećenik don Joso Luskar, vrlo čovjek kojega su Nijemci potjerali iz Slovenije, izvrstan muzičar. Svirao je klavijature i violinu i ponudio mi da vježbam harmonij u crkvi. Pomagao mi je, upoznao sam zvuk instrumenta, boju, visinu, trajanje i odnose tonova. Vježbao sam kad god nije bilo nikoga u crkvi, nikada za vrijeme obreda.

M. S.: Do kada su Talijani bili u Vašem mjestu?

J. V.: Kapitulacija Italije u jesen 1943. donijela nam je svima olakšanje, došli su partizani. Moram ipak ispričati jedan događaj koji nisam zaboravio ni do danas. U mezaninu škole bila je dvorana prilagođena za sastanke, ali i za plesove. Subotom i nedjeljom plesali su se tada uobičajeni plesovi, valcer, fokstrot, tango,

uz harmoniku. Volio sam plesati, za mene je ples bio »plivanje u ritmu«. I tako jedne večeri, na Badnjak 24. 12. 1943., za vrijeme plesa prišla mi je jedna mještanka i rekla: »Idi ća! Ti nisi naš! Ne spadaš ovdje!« Nekoliko prisutnih (npr., B. Knežević) me je zaštitilo, nisam »otišao ća«, ostao sam na plesu. Ostala je možda i poduže vrijeme gorčina sjećanja. Eto do čega me je dovelo i čime je urodilo vježbanje harmonija u praznoj crkvi. Dopustite mi malu digresiju jer slično sam doživio i mnogo kasnije na Festivalu dalmatinskih klapa u vrijeme 1990-ih u Omišu gdje sam bio član žirija. Festival je posjetio jedan od tada istaknutih političara i razgovarao s članovima Komisije. Kako nije bio zadovoljan mojim odgovorima, poručio je vodstvu Festivala da me više ne angažira. Naredba je izvršena, rukovodstvo Festivala nije moglo drugačije postupiti.

Ali, nastavimo priču o ratnim danima. Kako sam bio visok i snažan za svoje godine, u proljeće 1944. otišao sam u partizane – dječak od šesnaest godina.

M. S.: Pretpostavljam da su ti dani bili neusporedivo teži, sigurno traumatični s obzirom na Vašu dob?

J. V.: Kako je bilo u partizanima? Najkraće rečeno: rijetko sit, u početku loše odjeven, nikad spavati, uvijek hodati, oko tebe svi pucaju, pucao sam i ja, ne znam jesam li nekoga upucao; ne znam što je to mladost. Poslije četiri mjeseca došla me je vidjeti sestra. Bio sam bolestan, ona mi prilazi i pita: »Druže, je li među vama jedan Veršić?« Nije me prepoznala! No, uskoro su me poslali u Bukovicu na seminar iz saniteta i nakon što sam položio ispit, postavljen sam za referenta saniteta odreda Plavi Jadran, ja, dječak od šesnaest godina! Kasnijim spajanjem partizanskih odreda Plavi Jadran i Zadarski odred premješten sam za bolničara u ambulantu u zaseoku Marasovići pred Velikom Paklenicom. Živo se sjećam hodanja, posjeta partizanskim lakšim ranjenicima i bolnicama, radili smo sve što je trebalo i koliko je trebalo, nije se gledalo na vrijeme i umor. Među nama u ambulanti vladalo je svojevrсно neformalno natjecanje tko će biti bolji. Posebno teški ranjenici i bolesnici otpremeni su u naše vojne bolnice na otoku Visu, tako sam bio određen za vodiča jednoj grupi ranjenika. Prevezli su nas barkom (razumije se, noću bez Mjeseca) do kopna i iskrcali istočno od Fortice paškog mosta; nešto podalje od obale proveli smo ostatak noći i sljedeći dan u bunkeru od suhozida – hodati danju kopnom bilo je opasno, moglo se susresti njemačke ili neke druge patrole. Sljedeću noć prevezli su nas do Molata, pa brodom do Piškere na Dugom otoku i potom engleskim borbenim čamcem do Komiže i Visa gdje su bile partizanske bolnice. Organizacija prijevoza bila je završena. Teži ranjenici i bolesnici ostali su u Komiži, lakše sam dopratio u bolnicu 19. divizije u Visu i ostao sam kao bolesnik – ravnatelj me je ostavio u bolnici da se odmorim i oporavim od bolesti koju sam prebolio, a zatim me zadržao u bolnici kao bolničara zbog manjka osoblja. Na Visu sam 12. rujna 1944., naslonjen na ogradu pravoslavne crkve promatrao veliki miting na kojem su dominirali Vladimir Nazor i Tito koji je tom prilikom izgovorio svoju poznatu rečenicu: »Tuđe nećemo, svoje ne damo!« Bolnica 19. divizije ostala je na Visu do pred kraj studenoga (do borbe

za oslobođenje Biograda), kad je premještena u Biograd na Moru. Trebalo je primati ranjenike iz Knina u kojem su se vodile teške borbe s Nijemcima. Bilo je teško: petnaest dana dolazila su kola s ranjenicima, cijelo to vrijeme nisam se presvukao niti skinuo cipele. Po oslobođenju Knina, tj. završetku borbi, vodim poveću grupu ranjenika preko Hvara (u kojem ostaju najteži bolesnici), Dubrovnika (ostaju teži bolesnici) u Kupare s lakšim ranjenicima, gdje sam dočekao i završetak rata. Demobiliziran sam negdje polovicom kolovoza 1944. kao mlađe godište i konačno došao kući.

M. S.: Jeste li po dolasku mogli nastaviti školovanje?

J. V.: Jesam. Dana 29. 11. 1945. u Zadru se otvara Učiteljska škola, nastavljam školovanje nakon ratnih godina. Bio sam stariji od većine učenika, profesori su bili fer prema meni i upravo mi je to bilo svojevrsno opterećenje – morao sam biti izvrstan i kao stariji biti uzor jer sam bio partizan i skojevac. No, kad je trebalo predati molbu za prijam u Partiju, nisam to učinio. Ne želim se osjećati vezanim, biti članom KPJ isto je što i sama sebe okovati, volim biti slobodan ili se barem osjećati slobodnim. Napisao sam da se osjećam vjernikom; to je bilo dovoljno – ostao sam slobodan.

M. S.: Pamтите li neke profesore iz tih dana?

J. V.: Sjećam se profesora Marijana Zjačića koji me podučavao klavir, prof. Šime Dešpalj predavao je glazbenu kulturu i vodio zbor tako da su na nastavi zboristi uglavnom uvježbavali dionice. Od same nastave nismo imali baš neke koristi, ali prof. Dešpalj učinio je za mene nešto vrlo vrijedno. Postavio me je za tajnika Glazbene škole u Zadru, za taj sam posao bio plaćen i mogao sam platiti dom. Ali, ono najvažnije, mogao sam vježbati klavir koji je predavala gđa. Marija Niseteo (odgoj i škola bečki). Zadar je tada bio ruševina od grada i dijela ljudi, zato su mi vrijedili njezino gospodstvo i otmjenost. Volio sam pjevati u zboru svoje škole, bio sam tenor, kad je trebalo i solist. Prof. Šime Dešpalj vodio nas je izvanredno. Jednom prilikom nastupali smo u Splitu u kazalištu i Josip je bio solist, izvodili smo Drugu rukovet Mokranjca, pjevao sam solodionicu. Po odlasku profesora Dešpalja vodio sam zbor do diplome u siječnju 1950. godine. Dok sam bio učenik u Zadru, naredbe određenih institucija morale su se izvršavati. Bio sam, dakle, odrasliji učenik, bivši partizan, skojevac i učenik glazbene škole, morao sam prihvatiti vođenje zbora svoje škole što mi je kasnije dobro došlo – privikavanje na vođenje ansambla i vježba dirigiranja.

M. S.: Jedno vrijeme boravili ste i u Kninu?

J. V.: Polovicom veljače 1950. poslan sam u Knin da budem učitelj pjevanja u Učiteljskoj školi; nije bilo stručnih nastavnika. Morao sam završiti jednogodišnji tečaj u Zagrebu kako bih mogao pristupiti polaganju stručnog ispita za nastavnika. I završio sam. Tečaj su vodili vrsni predavači: prof. Zlatko Grgošević predavao je teorijske predmete, prof. Božo Antonić metodike i zbor, a prof. Vera Gospodnetić klavir. Svi su bili vrlo zahtjevni, a ja sam vježbao i zapisivao meni

tada nevjerojatne stvari vezane uz interpretaciju motiva, fraze i glazbenih cjelina. Izdvojio bih, ipak, prof. Grgoševića koji mi je otvarao vrata glazbe, a ja sam i nakon tečaja sazrijevao dalje na njegovim seminarima koje sam redovito slušao širom zemlje. Sjećam se njegova posebnog predavanja uoči izvedbe Devete simfonije Beethovena, jedva smo čekali da je čujemo uživo.

M. S.: Je li se u Kninu nastavila Vaša umjetnička djelatnost na mjestu dirigenta?

J. V.: Jest. U Kninu, dok sam radio na Učiteljskoj školi, predavao sam, vodio dva pjevačka zbora i folklornu grupu (u Zadru sam bio član folklorne grupe koju je izvanredno vodila Zora Colnago); u razredu sam radio ujutro, na probama poslijepodne i predvečer, večer je bila rezervirana za moju izobrazbu – vježbanje, učenje, čitanje (gdje otići u to vrijeme u Kninu, škola s domom u kojem smo bili smješteni nalazila se izvan grada). Na svim državnim praznicima moralo se nastupiti s novim programom, pjevale su se mahom masovne pjesme – borbene i narodne, za njih sam kad je trebalo, radio harmonizacije. Za jednu posebnu prigodu postavio sam kolo iz *Era*, bila je to senzacija, jedan visoki vojni dužnosnik mi je čestitao i rekao da u Kninu ovako nešto nije nikad viđeno. A napravio sam sve sam s učenicima u zboru i folkloru. U Kninu sam napisao i svoju prvu veću kompoziciju – *Vinjeračko kolo* koju je kapelnik vojne glazbe priredio za simfonijski orkestar i zbor (evo partiture). Skladba se izvodila u Kninu s velikim uspjehom. Dopustite mi malu digresiju, zapisao sam i napjeve pučke staroslavenske mise koja se pjeva u Vinjercu. Preuzeo sam samo melodiju, želio bih to pripremiti za tisak. Poslije nisam više skladao jer uz sve druge obveze nisam imao vremena. Želio bih dodati još nešto vezano uz svoja kninska glazbena iskustva i nastavak učenja: kći upraviteljice doma bila je studentica glazbe, provodio sam sve svoje slobodno vrijeme prepisujući njezine bilješke, slušajući glazbu i razgovarajući o glazbi, dopunjujući tako stečena znanja.

M. S.: Čini se iz Vaše priče da kninski dani i nisu bili tako loši, unatoč napornom tempu rada i učenja?

J. V.: Istina je. Iz zaključka da Učiteljska škola u gradiću kao što je Knin ne pruža potrebnu kulturu, širinu i obrazovanje budućim učiteljima i da bi je trebalo rasformirati, premješten sam na Gimnaziju »Bratstvo i jedinstvo« u Kninu; rekli su mi: »Imat ćete bolje uvjete za rad«, drugim riječima, u gradu ćete biti bolje iskorišteni. Jasno je da sam na Gimnaziji nastojao biti još bolji. Jedno vrijeme vodio sam uz nastavu u razredu tri pjevačka zbora: pionirski – od prvog do četvrtog razreda, ženski i mješoviti – od petog do osmog razreda, razumije se da sam trebao voditi i folklornu grupu. U Kninu sam učio i solopjevanje kod jedne operne pjevačice, Ruskinje Olge Mizinov Lebedjeve. Prošli smo dosta repertoara, naučio sam mnogo pjesama i arija, posebice ruskih, kojima sam značajno obogatilo svoje dotadašnje glazbeno znanje i iskustvo.

No, moram se prisjetiti i jednog nemilog događaja koji se zbio u proljeće 1951. Naime, kada sam došao u Knin, vremena su bila vrlo delikatna; bilo je dobronamjernih ljudi koji su me odmah upozorili – pazite kamo idete, s kim se družite

i što govorite! I pazio sam. Jednoga dana, za vrijeme nastave, dobivamo nalog da se nađemo u velikoj dvorani, što će se dogoditi? Ravnatelj škole Jure Olujčić, inače Pažanin, optužen je da je informbiroovac, ne može se braniti, potjeran je. Otrčao je iz dvorane kroz dvorište; njegovi dopodnevni učenici tukli su ga kame-njem i bočicama tinte. Moglo se to dogoditi svakome! O danima iz Učiteljske škole u Kninu piše Aralica, i sam njezin učenik, u svom romanu *Okvir za mržnju* u kojem spominje i Josipa Veršića. Na mjesto protjeranog ravnatelja postavljen je bivši pravoslavni svećenik koji je predavao ruski i malo-pomalo dovodio svoj kadar. I mene je zamijenio jedan bivši monah.

Dopustite mi još jedno sjećanje iz partizanskih dana. Dok sam bio bolničar, za vrijeme pokreta preko Velebita jedan je partizan svratio kući, vjerojatno je otišao nešto pojesti i odmoriti se. Bio je optužen da je dezertjer, a presuda smrt strijeljanjem! Čin strijeljanja obavljen je na punti Velike Paklenice. Svi prisutni morali su stati ukrug i tražili su se dobrovoljci. Nekolicina se javila i presuda je izvršena! Grupicu onih koji su strijeljali predvodio je M. S.,¹ jedan mladi vojnik A. M., jedan iz kruga promatrača pao je u nesvijest dok je strijeljani padao u smrt. Imam šesnaest godina – teško je danas poslije toliko vremena jezikom uobličiti tadašnje raspoloženje i stanje duha – pitanja naviru, možda su najbliža: što je čovjek, tko je čovjek, što je sloboda, tko je slobodan, što je naredba? Pitanja malo preteška za šesnaestogodišnjaka, to se zove sazrijevanje, ali kakvo i u kakvim okolnostima!? Ova su mi dva događaja i danas u živom sjećanju.

M. S.: Koliko ste ostali u Kninu?

J. V.: U Knin sam došao sredinom veljače 1950. godine, otišao u rujnu 1955. Napominjem da sam u prvim i drugim razredima u Gimnaziji predavao i matematiku – potreba. Bio sam među najboljim matematičarima u Učiteljskoj školi u Zadru i kad je to doznao ravnatelj Gimnazije (A. Miškov) povjerio mi je predavanje matematike i u moj razred premjestio je svoga sina. Hospitirao sam najprije kod prof. Frane Bulića, a poslije i predavao.

M. S.: Kad Vas ovako slušam, čini mi se da niste imali ni sekunde slobodnog vremena. Kad ste se uz ove brojne obveze, stigli oženiti?

J. V.: Suprugu sam upoznao u Kninu, bila je učenica Učiteljske škole. Kad je škola ukinuta, završila je školovanje u Splitu, a ja sam još jedno vrijeme ostao u Kninu. Ipak, 1955. godine dao sam otkaz, želio sam zasnovati obitelj, stoga sam došao u Split iako nisam imao novčića u džepu.

M. S.: Kakvi su bili prvi splitski dani s obzirom na to da ste došli iz manjeg grada?

J. V.: Split me nije lako prihvatio, nisam bio Splitski, trebalo se dokazati. Moje prvo zaposlenje bilo je u I. i II. osmogodišnjoj školi. Razina zbornog pjevanja koju sam zatekao općenito u školama kao i nastava predmeta nisu bile na potreb-

---

¹ Podatci u Arhivi uredništva.

nom nivou. Zborovi su pjevali u prigodama, a repertoar je bio prilagođen, uglavnom bez veće umjetničke vrijednosti.

Slika 1. Program republičkog festivala dječje muzike. Zagreb, 19. 5. 1957.

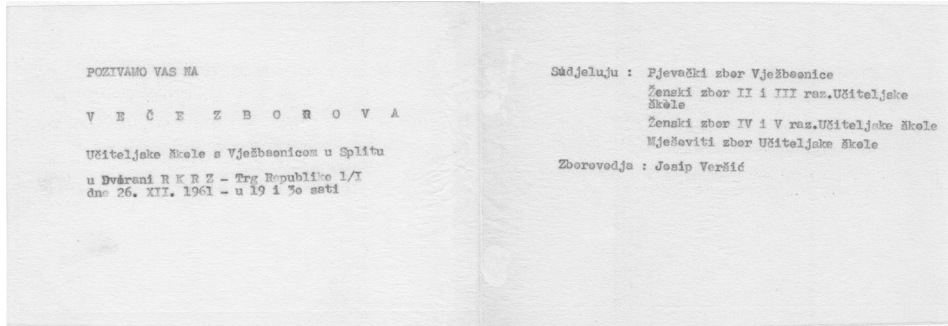
PJEVAČKI ZBOROVI	
Nedjelja 19. v. 1957. Početak u 17 ^h Hrvatski glazbeni Zavod Gundulićeva 6	
1. I. MATETIĆ-ROŃIČOV: Rodila loza : Tamn oblak puli mora : Slavala o majkana P. KONJVIĆ : Uragolan	Dječji zbor osmogod. škole "Buje", 70 čl. Dirigent: M. MARKOV
2. W.A. MOZART: Pozdrav suncu I. LUKAČIĆ: /1874-1848/ Ex ore infatum 4-glasni motet, uz klavir prof. Gedomil Urbos M. KARABIĆ: Popušni je, sopran solo, rečenica Petković B. KRNIC: Značajese narod ponosi	Dječji zbor Muzičke škole Varaždin, 182 čl. Dirigent: M. ZUBER
3. Z. GRGOŠEVIĆ: Pjesma orača W. A. MOZART: Noc je mirna CH. DOMANTJUS: Meleč i tunj W. L. NASSLER: Pjevaj i pleši	Pionirski pjevački zbor Osmogod. škole Podušed, 121 čl. Dirigent: M. HRVAT
4. L'È TRE MESI: (Narodna) B. DONATO: Chi la gagliarda LA VILLANELLA: (Narodna)	Zbor I. i II. Osmog. škole za Italijan. marinju „GELSI“ I. „MARIO GENNARI“ Rijeka, 84 čl. Dirigent: A. LESJAK
5. I. MATETIĆ-ROŃIČOV: Draga naša je zemlja 6. COSSETTO: Galbenjačka	Pionir. zbor Osmogod. škole „ANTE KOVAČIĆ“ ZAGREB, 153 čl. Dirigent: B. KRNIC
7. F. KLAVIR: Njegov Tito : Odbi se grana J. BRAHMS: Poluplak Sanko uz klavir Z. GRGOŠEVIĆ: Urania	Dječji zbor I. Osmog. škole Split, 66 čl. Dirigent: J. VERŠIĆ
8. N. NJIRIĆ: Balada D. FIO: I. Dalmatinska suiza J. GOTOVAC: Jadovanka za telekom	Dječji zbor Osmog. škole Volovčica- Zagreb, 101 čl. Dirigent: Tio Dinko
9. L. ŽUPANOVIĆ: Tri pjesma iz ciklusa : „JANIČINO NAJMLIJE CVIČE“ I. MATETIĆ-ROŃIČOV: Čače moj	Dječji zbor Radio Zagreba, 42 čl. Dirigent: J. ZAVRSKI
9. L. ŽUPANOVIĆ-KOSINA: Miraz J. GOTOVAC: Majka uz kolijevku J. GOTOVAC: Drago brdo	Pionir. pjev. zbor II. Osmogod. škole (II. razred) Đakovo, 50 čl. Dirigent: F. KOSINA
10. J. VRHOVSKI: Mi smo sretno pokoljenje V. ŽANEC: Šestert su dohodili J. GOTOVAC: Majka uz kolijevku M. BURIĆ: Živati	Pionir. zbor Osmogod. škole Srijeva, 26 čl. Dirigent: V. KAPUN
11. Z. ŠPOLJAR: Na, Lvadi J. GOTOVAC: Majka uz kolijevku B. ANTONIĆ: Pata magla M. BURIĆ: Tanac	Dječji zbor I. Osmogod. škole Čakovac, 165 čl. Dirigent: A. ŠOŠTAR

M. S.: Čitam, međutim, ovdje u Slobodnoj Dalmaciji dijelove osvrta na nastupe Vaših zborova na smotrama i festivalima gdje ste uvijek bili najbolji zbor; osvojili ste u travnju 1957. na Prvom kotarskom festivalu zborova prvo i drugo mjesto sa svojim dvama zborovima, a zapis iz 1959. naglašava da je »II. osmogodišnja škola imala najuvježbaniji zbor, raznovrstan i zahtjevan program, dok druge škole zaostaju i po pjevanju i po općem dojmu«. I kasnije ste sa zborovima Učiteljske škole, odnosno gimnazije Marko Marulić, nastavili ovaj uspješan niz nastupajući na koncertima i večerima zvorske glazbe značajno proširujući repertoar zvorskog pjevanja.

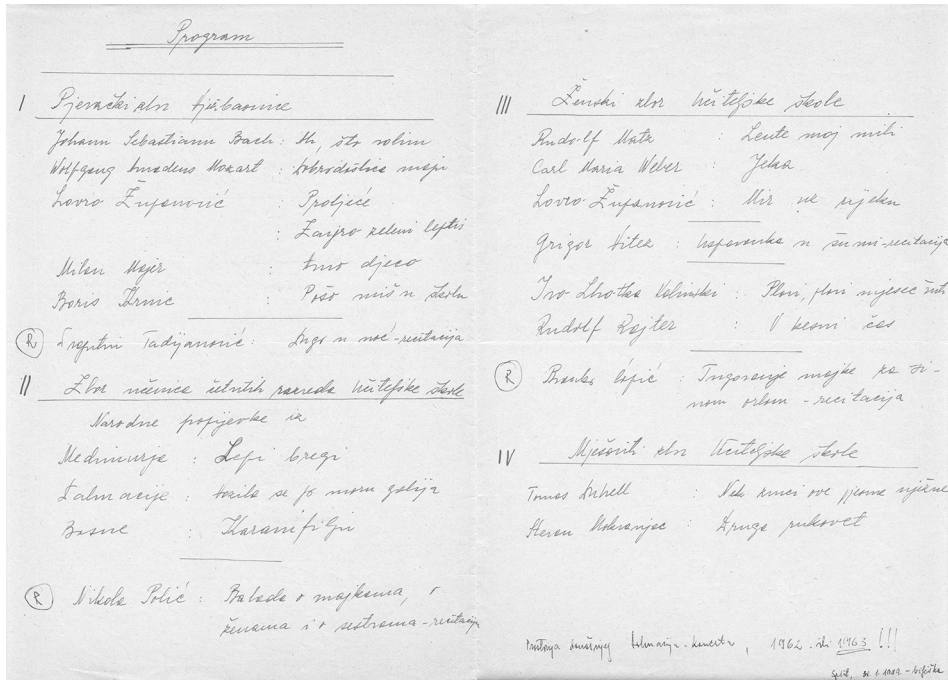
J. V.: Da, uvijek sam, naime, nastojao u sve svoje zborove unijeti barem po jedno vrijedno djelo europskih skladatelja, primjerice, i Schubert ima dječjih pjesama. Izvodili smo i Brahmsa, Bacha, ja bih ponekad napisao klavirsku pratnju, vrlo jednostavnu, tako da je neka od učenica može odsvirati i da djelo dobije harmonijsku nadopunu. I tako, malo-pomalo, postajao sam poznat. I Josip Mirošević, koji je formirao studij glazbe u Splitu, čuo je za Veršića i pozvao ga na razgovor.

Pozvao me je za asistenta na tadašnju Višu pedagošku školu, i ja sam prihvatio.

Slika 2. a) Pozivnica za Večer zborova Učiteljske škole »Marko Marulić« s Vježbaonicom u Splitu, Split, 26. 12. 1961.

b) Program za Večer zborova

M. S.: U početku ste, naravno, bili honorarno angažirani?

J. V.: Tako je. Uz prof. Miroševića zatekao sam tamo prof. Miru Šibenik, kasnije dolazi prof. Ranka Cuzzi, pa prof. Eduard Tudor i prof. Mirjana Škunca. Kako sam već iza sebe imao rezultate, bio sam perspektivan kadar, ali bez diplome akademije nisam mogao napredovati; uvjerali su me da moram studirati. Prof. Mirošević je, kao što sigurno znate, bio pristaša funkcionalne metode, predavao je solfeggio, on me je upoznao s prof. Elly Bašić koja je tada radila u Sarajevu, a kako sam imao sestru u Sarajevu, izbor je pao upravo na tu Akademiju.

M. S.: Znači živjeli ste u Splitu, radili u nastavi – tada Učiteljskoj školi Marko Marulić i honorarno na Pedagoškoj – nastavili rad sa zborovima i istovremeno studirali u Sarajevu!?

J. V.: Imao sam sreću da mi je ravnateljica Učiteljske škole prof. Neva Bulat, inače puna razumijevanja i tolerantna, olakšala raspored, dobio sam dva slobodna dana u tjednu, ostale sam radio u Splitu (tada se radilo i subotom). Putovao sam noću tamo i nazad, bilo je teško, ponekad mi se činilo da neću izdržati, ali bio sam mlad i želio sam dalje učiti.

M. S.: Gledam ovdje u indeksu imena profesora, uglavnom smo čuli za njih, čini se dosta dobar kadar: Elly Bašić, Mladen Pozajić, Zdravko Verunica, Josip Magdić, Safija Čelebić ...

J. V.: Osjećao sam veliku odgovornost, nisam mogao doći pred njih nespreman. Imao sam sve desetke, samo iz zbora sedmicu kod prof. Pozajića. Ne mogu mu ništa prigovoriti; bilo mi je neugodno na njegovim ispitima, grlo mi se treslo i ta je sedmica bila u redu. Inače, prof. Pozajića iznimno cijenim, kao i prof. Grgoševića u Zagrebu. Uz posebno poštovanje prof. Pozajića cijenim i kao hodajuću glazbenu enciklopediju, izvanrednog poznavatelja kako instrumentalne, tako i vokalne glazbe. Diplomirao sam 1972. da bih se iduće godine zahvalio Učiteljskoj školi i prešao na Akademiju. Zna i sami da je studij glazbe u Splitu bio najprije u sklopu Više pedagoške, potom zadarskog pa splitskog Filozofskog fakulteta i konačno od 1997. odjel Umjetničke akademije.

M. S.: Koje ste predmete predavali i kakvi su bili studenti? Pamтите li neke od njih?

J. V.: Predavao sam Metodiku glazbene kulture, Kulturu pjevanja, Pjevački zbor, a uz zbor ponekad i Dirigiranje. Izmjenjivali smo se prof. Tudor i ja. Predavao sam Metodiku glazbene kulture i studentima predškolskog odgoja. Studenti su u načelu bili dobri, neki i manje dobri, kao i svugdje. Moj je opći dojam bio: kako je vrijeme prolazilo, atmosfera rada i truda postajala je, da tako kažem, sve prozračnija. Na nižim godinama studenti su redovito angažiraniji i podjednaki, tijekom studija počinju se raslojavati na one bolje, najbolje i one prosječne. Ali uvijek je bilo i izvrsnih. Izdvojit ću Ivanu Tomić Ferić – studenticu za poželjeti, pametna, vrijedna, odgovorna, odgojena, govorila je jezike, ona Vam je danas kolegica na Akademiji. Prisjetit ću se i Joška Čalete koji je danas na Institutu za narodnu umjetnost u Zagrebu, dao je mnogo Omiškom festivalu. Moglo bi ih se i još navesti.

Ali, želio bih reći još nešto o odnosu s mojim profesorima i o odnosu mojih učenika prema meni kao profesoru. To se najbolje vidi iz pisama koje čuvam, pokazat ću vam nekoliko. Neobično mi je drago pismo prof. Grgoševića u kojem mi šalje prijedlog teme za diplomski rad – Postupci u obučavanju mola, i nacrt same radnje. Prof. Grgošević je, između ostaloga, tražio korekciju naziva tonova za VI. i VII. stupanj u melodijskom molu kao u duru. Ovo je pismo prof. Gospodnetić

popratila savjetima Programa za godišnji ispit iz klavira koji je trebalo položiti prije polaganja državnog ispita. Kao što vidite iz ovih dvaju priloga, moj odnos i komunikacija s profesorima bili su izvanredni; upravo sam zato osjećao veliku odgovornost i morao, kao što sam već rekao, dolaziti spreman na ispite.

A ovdje je i nekoliko pisama mojih bivših učenika: ovo je pismo jednog liječnika iz Korčule koji je svirao klarinet, bio je učenik u Glazbenoj školi u Dubrovniku, ja sam ga podučavao glazbenoteorijske predmete, najviše harmoniju. U ovom pismu moj bivši učenik, student psihologije i sociologije piše o svojim sjećanjima na nastavu Glazbene kulture, o slušanju glazbe i razgovorima o glazbi – uvodima u slušanje nekih kompozicija, u pismu spominje *Toccatu i fugu* – Albinoni/Bach – bilo je to za njega nezaboravno iskustvo. I konačno, jedna djevojka koja je otišla studirati u London traži da joj pošaljem tekst Zbora djevojaka iz opere *Porin*. Sva pisma, uz izraze zahvalnosti sadrže i lijepe uspomene na naša glazbena druženja.

M. S.: Danas je ovakav odnos prava rijetkost. No, vratimo se nastavi. Metodiku ste radili po funkcionalnoj metodi Elly Bašić. Po toj metodi rade danas samo još neke škole u Zagrebu, u ostalom dijelu Hrvatske gotovo i nije zastupljena. Ostali ste dosljedni sve do mirovine, zašto?

J. V.: Moram najprije spomenuti prof. Grgoševića koji je radio po tonika do metodi. Upoznao sam ga na jednom od njegovih seminara – tonika do metoda bila mi je tada otkriće, u određenoj mjeri mi je olakšala intonaciju. Ali, prema ovoj metodi tonika je do samo u duru, dok je po metodi Elly Bašić tonika do i u duru i molu. Upravo nas je prof. Grgošević na jednom seminaru u Zagrebu uputio na izložbu prof. Elly Bašić. Mislim da je bila u Praškoj ulici, bili su to radovi učenika njezine škole: čudo crteža, kombinacija boja, dani naslovi slušanoj glazbi, različiti pismeni sastavi kao izazvani doživljaji slušanog – more kreativnosti. Rekao nam je, podite, pogledajte i procijenite. Zatim sam za vrijeme studija u Sarajevu upoznao detaljnije ovakav pristup glazbi, i to je bio početak. Zašto?

Prema prof. Elly Bašić, treba početi što ranije, muziku treba ne samo pjevati i svirati nego i doživjeti. Muzika je kompleksna umjetnost koja obuhvaća vrlo raznolike sadržaje. Nitko ne zna što je u djetetu, a djeca će se najbolje izraziti crtežom, stoga, crtajte što vam je rekla muzika. Donio sam ovdje neke crteže djece iz vrtića, dijete projicira svoj doživljaj i emociju. Mnogo se toga može saznati iz boja, razmještaja likova i predmeta na slici, neki su crteži uredni, neki neuredni. Poslije im se može zadati da napišu naslov slušanog ili pjevanog, a kasnije i kraći ili duži pismeni sastav. Ovaj redoslijed pristupa, sažeto rečeno, bio bi sljedeći: slušanje, crtanje, pisanje, tjelesni pokret - ples, pjevanje, sviranje. Kad se krene u glazbenu školu, pristup ostaje isti uz veći angažman djece i kraće faze igranja. Postupno se usvajaju glazbeni elementi, primjerice, pjevanje uz pljeskanje su dobe, uz hodanje metar, kasnije se dodaje i ritam. Odmah uz to pjeva i ruka – fonomimika, zatim sviramo tipke na klaviru i tek onda upoznajemo notno crtovanje i mjesta tonova u njemu. Svaki ton ima svoju pjesmu, rade se para-

lelno dur i mol, što je, vjerujem, u tom uzrastu prednost.

M. S.: Do kojeg se uzrasta može učiti solfeggio na ovaj način? Je li nastava solfeggia u raskoraku s nastavom instrumenta?

J. V.: Naravno da jest, instrument ima svoju metodiku. A kad je riječ o uzrastu, neki napuštaju ovu metodu već u nižoj glazbenoj školi, međutim, neki elementi same metode mogu se koristiti trajno u učenju glazbe. Sjećam se seminara jedne profesorice koja bi djetetu stavila sliku i rekla mu odsviraj nam taj crtež. I ima djece koja bi svirala, djeca improviziraju, to je stvaralački rad, a improvizacija je sposobnost koja se treba trajno usavršavati.

M. S.: Na Akademiji u Splitu ste vodili zbor kao predmet, ali ste također imali i vrlo zapažene nastupe na raznim smotrama i natjecanjima. Pronašla sam jedan osvrt iz 1985. kada ste na smotri zborova Dalmacije nastupili sa dvama zborovima: uz »Brodosplit« bio je tu i zbor tadašnjeg Filozofskog fakulteta koji je »kroz raznolik program dao izvanrednu interpretativnu zrelost«. I sljedeće godine zbor se spominje u zadarskom Biltenu koji navodi »stilski raznolik program, vrsnoću interpretacije, bljesak mladih glasova, dinamičku plastičnost, disciplinu (...) tako splitski zbor postaje primjer organiziranja i vođenja zborova na fakultetu«. Recite nam sada nešto o radu sa studentskim zborom, kako ste uspijevali biti tako uspješni s obzirom na fluktuaciju studenata?

J. V.: Studentski zbor bio je obvezan za sve studente glazbene kulture; neki su se htjeli osloboditi zbora, a neki su voljeli dolaziti. Kako su svi studenti studirali glazbu, zbor je trebao brzo učiti, ali nije uvijek bilo tako. Bilo je studenata koji su nečisto intonirali, zbog sluha ili pak grla. Bilo je više djevojaka tako da sam, u pravilu, program morao prilagođavati broju i kvaliteti pjevača po dionicama. Početkom akademske godine radio sam plan nastupa, nazovimo ih obvezni: za potrebe Sveučilišta na promocijama, za Dan Fakulteta, za potrebe Grada, za Sudamju ... Ovo je program korizmenog koncerta koji smo održali zajedno sa zborom don Šime Marovića u katedrali sv. Duje. Osim toga, nastupali smo na brojnim smotrama i natjecanjima širom Hrvatske. Na programu bi se uvijek našla vrijedna djela klasične literature, ali i skladbe naših hrvatskih, dakako, i splitskih skladatelja.

M. S.: Možete li nam između svih tih nastupa izdvojiti neke koji su Vam ostali u sjećanju?

J. V.: Ističem dva slučaja:

1) Zbor Akademije upoznao se i zbližio sa sličnim zborom iz Bratislave. Ljeti 1986. održan je zajednički program obaju zborova u dvorištu Galerije umjetnina, bivše bolnice kraj Grgura Ninskog, zadivljeni i više nego oduševljeni bili su i izvođači i publika. Sljedeće godine posjetili smo Slovačku i održali nekoliko koncerata – zajednički u Banskoj Bistrici, slično kao u Splitu s uglavnom novim programom i samostalne koncerte u nekoliko drugih gradova. Na toj turneji, vjerujem da je se svi rado sjećamo, vođa nam je bila kolegica Vedrana Milin.

2) Smotra pjevačkih zborova u Zadru 1991., član žirija bio je Vladimir Kranjčević. Osvojili smo drugu nagradu, imali smo 87 bodova, a za prvu je trebalo 90; dobili smo srebro, trebali smo dobiti zlato. Ne govorim to onako usput, naime, isti dan poslijepodne, natjecanje je bilo ujutro, pjevali smo u Sv. Stošiji dio programa koji je odgovarao ambijentu i prostoru. Bili smo najbolji!

Slika 3. Program Mješovitog pjevačkog zbora studenata filozofskog fakulteta u Splitu na 24. susretu pjevačkih zborova Hrvatske, Zadar, 21 – 23. lipnja 1991. godine.

**MJEŠOVITI PJEVAČKI ZBOR
STUDENATA FILOZOFSKOG
FAKULTETA**
Split

Dirigent: JOSIP VERŠIĆ

Obavezni program

Rudolf Matz: POČASNICA

Ivan Brkanović: BOKELJSKO KOLO

Jacob Gallus: DIES SANTIFICATUS ILLUXIT

Slobodni program

Andrija Motovunjanin: SENZA TE, SACRA REGINA

Marc Antonio Ingegneri: TENEBRAE FACTAE SUNT

Jachet van Berchem: O JESU CHRISTE

Georg Aichinger: ASSUMPTA EST MARIA

Mješoviti pjevački zbor studenata Filozofskog fakulteta u Splitu je mladi zbor mladih pjevača – »zbor u prohodu, zbor u protoku.«

Zbor djeluje od 1970. godine, pjevači sudjeluju samo četiri godine (koliko traje studij), svake godine izmjenjuje se skoro polovica članova – »stari« odlaze, mladi dolaze, pa se svake godine uvježbava novi program, ne koristi se fundus svladanih skladbi niti iskustvo zrelih pjevača.

Pjevači vole ovaj oblik muziciranja, nastupaju i do 15 puta tijekom školske godine, koncertirali su u zemlji i inozemstvu. Interpretirajući glazbena djela svih stilova mladošću i intuizijazmom obilno darivaju svoje slušače.

Zborom od njegova osnutka ravna profesor Josip Veršić.

M. S.: Profesore Veršić, dok Vas slušam, imam dojam da Vam jedan posao i jedan zbor nikada nisu bili dovoljni. Uz rad i vođenje zbora na Akademiji radili ste s nekoliko zborova od samog dolaska u Split i ostavili dubok, dugotrajan i iznimno značajan trag u kulturi zbornog pjevanja u našem gradu.

J. V.: Nakon dolaska u Split, u rujnu 1955. pristupam tada poznatom mješovitom zboru »Jedinstvo« koji je vodio prof. Milo Asić, direktor Muzičke škole. Kako sam bio i učenik solopjevanja prof. Markovića, prof. Asić mi je ponudio angažman, učit ću pjevače po dionicama novi sadržaj. Tijekom rada dirigent prof. Milo Asić mi je dao kao nagradu da vodim pjevanje zbora dalmatinskih pjesama: *Dobra večer, uzorita, Omili mi u selu divojka*. Sa zborom smo nastupali u Splitu, ali i u Belgiji na poziv naših iseljenika koji su za Dan Republike priređivali proslavu. Kad su tamo uočili našu kvalitetu i razinu pjevanja, pozvali su nas i iduće godine. Sad je zborom upravljao mo. Silvije Bombardelli; program je podijeljen na nas dvojicu. Tako sam se afirmirao i kao voditelj zbora s odraslima. Naši divni domaćini u Belgiji htjeli su nam osigurati nastupe u vrijeme Božića, mi smo bili krajem studenoga, a odmah poslije sv. Nikole tamo je bilo božićno vrijeme. Neki su se članovi, međutim, usprotivili angažmanu: ne možemo, ne smijemo, nećemo pjevati po kapitalističkim kasarnama i katoličkim crkvama. Naravno, pobijedili su. Na povratku iz Belgije u zboru se dogodilo rasulo, Bombardelli je otišao, zbor se raspao. Zatim sam kraće vrijeme vodio muški i druge zborove željezničara »Filip Dević« s kojima sam posjetio Norvešku i Finsku. S ovim zborovima nastupale su i njihove folklorne skupine. Programi su uvijek bili dolično izabrani, odlično pripremljeni, dolično izvedeni i primljeni kod domaćina, ali i slušatelja u sjevernoj Europi. Nastup i program – izbor skladbi, pjevanje i interpretacija pjesama Muškog pjevačkog zbora »Filip Dević« na smotri pjevačkih zborova 1962. bili su posebno zapaženi i ocijenjeni.

M. S.: Kažite nam sada nešto o radu sa zborovima »Brodosplit« i »Ivan Lukačić«. U jednom razdoblju rada »Brodosplit« i Veršić, barem za mene, bili su sinonimi. U ovom pregledu nastupa, nagrada i osvrtu izdvojili ste više od dvadeset, a to je samo dio. Kad bismo dali pregled cijele Vaše umjetničke djelatnosti, popunili bismo još jedan broj ovoga časopisa; bila bi to prikladna i dostatna tema za jedan cijeli diplomski rad. Stoga nam recite nešto o samom radu sa zborovima; kad stanete pred pjevače i započinjete rad na novoj skladbi, što Vam je bio najzahtjevniji zadatak?

J. V.: Kao prvo; što odabrati a da to odabrano odgovara tehničkim, umjetničkim i intelektualnim sposobnostima pjevača i kako to odabrano izvesti s određenim ansamblom. Skladba ima tekst od kojeg sam uvijek počinjao, a tekst uvijek sadrži snažnu poruku ili stvara neku posebnu atmosferu. Primjerice stihovi: »Prijatelj moj me je poljubio, / prijatelj moj me je izdao...« Nije teško naučiti i složiti melodije, ali kako izreći ovakve stihove. Ili Nazorov tekst, a Gotovčeva skladba: »Još je tu na tvrdoj siki...« Treba li započeti himnički ili suprotno? Trebalo je odlučiti! Nadalje, izraziti atmosferu teksta: »Dugo u noć...«, to je prekrasna

lirika, ali kako je donijeti da ne bude banalno? Bilo je zahtjevno donijeti ideju i atmosferu stihova s pedeset pjevača koji ne misle i ne osjećaju jednako. Na probama sam uvijek davao sve od sebe, nikad se nisam štedio.

A onda se dogodio nastup »Brodosplita« u Nišu na Jugoslavenskim horskim svečanostima 4. srpnja 1978. Izvodili smo Josquina des Presa, Bajamontija, Odaka, Njirića i Gotovca. Među dvadeset zborova iz cijele Jugoslavije bili smo otkriće, dobili smo brojne pohvale i osvojili nagradu žirija za izvedbu domaćeg djela i prvu nagradu žirija publike »Car Konstantin«. Od ovog nastupa, među amaterima, i ne samo amaterima u Jugoslaviji se govori o Muškom pjevačkom zboru iz Splita i njegovom dirigentu, zborovođi Josipu Veršiću. Dobio sam mnoštvo pisma, notnog materijala i ponuda za izvedbu većeg broja skladatelja, pokazat ću vam samo jedno. Dobio sam ga od Jakova Gotovca zajedno s notama jedne njegove skladbe za osmeroglasni mješoviti zbor koju je trebalo prilagoditi muškom četveroglasju. Na notama je i posveta. Slično se dogodilo i 1. 10. 1980. na Smotri pjevačkih zborova Hrvatske u Zadru – osvijetlili smo večer izvodeći skladbe *Ecce quomodo* Jacoba Gallusa i *Pjesma slobodi* Ivana Matetića Ronjgova. Vjesnik od 1. listopada u osvrtu na izvedbe 13. Susreta pjevačkih zborova u Zadru bilježi: »Svakako su najviši domet večeri postigli pjevači iz Splita koje je vodio dirigent velikog znanja i čiste ravnateljske geste Josip Veršić. *Ecce quomodo* nijansirani u najfinijim sjenkama suzdržanog ekspresivnog izražaja bio je nedvojbeno najekspresivnija interpretacija večeri uz snažnu izvedbu *Pjesme slobodi* Ivana Matetića Ronjgova ...«

M. S.: Koliko vidim listajući programe, dosta ste izvodili i domaće autore.

J. V.: Istina je, primjerice, na Smotri zborova u Zadru 1982. oživjeli smo splitsku skladateljsku tradiciju, izvodili smo samo splitske autore gdje smo se predstavili s trima praiizvedbama. Posebno je zapažena bila izvedba skraćene kantate *Governje Mikule Trudnega* Silvija Bombardellija.

Osim toga, izdvojio bih i prigodni koncert povodom 10. obljetnice zbora »Brodosplit«, 12. 12. 1982. Splitu u čast. Na programu su bili splitski skladatelji od Lukačića do Bombardellija, a koncert smo započeli Lukačićevim motetom *Domine, puer meus*.

Možda je nevjerojatno: poslije Niša 1978. otkrila nas je Jugoslavija, poslije Smotre u Zadru 1980. otkrila nas je Hrvatska, a tek nakon spomenutog koncerta pod naslovom »Splitu u čast« u Hrvatskom narodnom kazalištu u Splitu, konačno nas prima i Split, pa su za programom »Brodosplita« prilikom svojih svečanosti posezale sve važnije institucije grada – bilo je godina kad smo imali i do 50 nastupa.

Slika 4. Program koncerta povodom 10. obljetnice zbora »Brodosplit«, 12. 12. 1982. Splitu u čast.

<p><i>SPLITU U POČAST</i></p> <p><i>KONCERT</i></p> <p><i>MUŠKOG PJEVAČKOG ZBORA RKUD "BRODOSPLIT" POVODOM DESETE GODINE POSTOJANJA</i></p> <p><i>Na programu su djela splitskih skladatelja: Ivana Lukačića, Julija Bajamontija, Ljube Stipišića, Sil- vija Bombardellija, Ive Tijardovića, Josipa Hatzea, Ive Paraća, Jakova Gotovca</i></p> <p><i>Dirigent: JOSIP VERŠIĆ</i></p> <p><i>Solisti: Nađa Čović, Tomislava Gjeldum, Vali Rako, Ante Bakotić, Ivo Ivanišević, Davor Matanović, Ivo Mijan, Jure Ostojčić</i></p> <p><i>Sudjeluju: Gudački komorni orkestar Ratne mor- narice Split Duhački komorni sastav Ratne mornarice Split</i></p>	<p><i>PROGRAM KONCERTA</i></p> <p><i>MUŠKOG PJEVAČKOG ZBORA RKUD „BRODOSPLIT“</i></p> <p><i>Hrvatsko narodno kazalište – Split Split, 12. prosinca 1982.</i></p> <table border="0"> <tr> <td><i>Ivan Lukačić</i></td> <td><i>DOMINE, PUER MEUS</i></td> </tr> <tr> <td><i>Julije Bajamonti</i></td> <td><i>KYRIE ET GLORIA IN C</i></td> </tr> <tr> <td><i>Ljubo Stipišić</i></td> <td><i>DALMATINO, POVIŠĆU PRITRUJENA</i></td> </tr> <tr> <td><i>Silvije Bombardelli</i></td> <td><i>GOVORENJE MIKULE TRUDNEGA</i></td> </tr> </table> <p>-----</p> <table border="0"> <tr> <td><i>Ivo Tijardović</i></td> <td><i>MARJANE, MARJANE</i></td> </tr> <tr> <td><i>Jakov Gotovac</i></td> <td><i>OJ MARJANE</i></td> </tr> <tr> <td><i>Josip Hatze</i></td> <td><i>MERJANE, MERJANE</i></td> </tr> <tr> <td><i>Ivo Parać</i></td> <td><i>ŽALOST MATERINA</i></td> </tr> <tr> <td><i>Jakov Gotovac</i></td> <td><i>OMILI MI U SELU</i></td> </tr> </table> <p><i>DIVOJKA</i> <i>AKO SPAVAŠ VILO MOJA</i> <i>DOBRA VEČER UZORITA</i> <i>POD JORGOVANOM</i> <i>MOMČETO BEZ</i> <i>GUNČETO</i> <i>JADOVANKA ZA</i> <i>TELETOM</i> <i>KOLEDA – narodni obred</i> <i>u pet dijelova</i> <i>KOLEDARI DOLAZE</i> <i>KOLEDARI PRED</i> <i>KUĆOM</i> <i>KOLEDARI U KUĆI</i> <i>KOLEDARI U KOLU</i> <i>KOLEDARI ODLAZE</i></p>	<i>Ivan Lukačić</i>	<i>DOMINE, PUER MEUS</i>	<i>Julije Bajamonti</i>	<i>KYRIE ET GLORIA IN C</i>	<i>Ljubo Stipišić</i>	<i>DALMATINO, POVIŠĆU PRITRUJENA</i>	<i>Silvije Bombardelli</i>	<i>GOVORENJE MIKULE TRUDNEGA</i>	<i>Ivo Tijardović</i>	<i>MARJANE, MARJANE</i>	<i>Jakov Gotovac</i>	<i>OJ MARJANE</i>	<i>Josip Hatze</i>	<i>MERJANE, MERJANE</i>	<i>Ivo Parać</i>	<i>ŽALOST MATERINA</i>	<i>Jakov Gotovac</i>	<i>OMILI MI U SELU</i>
<i>Ivan Lukačić</i>	<i>DOMINE, PUER MEUS</i>																		
<i>Julije Bajamonti</i>	<i>KYRIE ET GLORIA IN C</i>																		
<i>Ljubo Stipišić</i>	<i>DALMATINO, POVIŠĆU PRITRUJENA</i>																		
<i>Silvije Bombardelli</i>	<i>GOVORENJE MIKULE TRUDNEGA</i>																		
<i>Ivo Tijardović</i>	<i>MARJANE, MARJANE</i>																		
<i>Jakov Gotovac</i>	<i>OJ MARJANE</i>																		
<i>Josip Hatze</i>	<i>MERJANE, MERJANE</i>																		
<i>Ivo Parać</i>	<i>ŽALOST MATERINA</i>																		
<i>Jakov Gotovac</i>	<i>OMILI MI U SELU</i>																		

M. S.: Mi koji sjedimo s druge strane bine imamo, vezano uz svakog dirigenta, neku prvu asocijaciju; moja prva asocijacija pri spomenu Josipa Veršića je kultura pjevanja, odnosno, lijep i brižno izbalansiran odnos glasova. Izdvojila bih ovdje, u tom smislu, par redaka iz osvrta Đorđa Šaule na koncert koji ste održali u Zagrebu u HGZ-u 1983. godine, i sami ste ga izdvojili kao jedan od značajnijih. Osvrt je tiskan u »Vjesniku« od 16. travnja: »Neka usrdna združenost glasova je, kao u Stipišićevoj kompoziciji Dalmatino, povišću pritrujena bila neophodna stilaska karakteristika, a negdje je služila kao zdrava podloga za ostale bogate dijapazone izraza zbarske muzike. Svugdje kristalna prodornost tenora, nesvakidašnja ljepota, zvučnost i jasnoća spleta harmonija dubokih glasova, od epske gromoglasnosti do čudesnog brujanja tihog pjevanja poput nekih orgulja, taj zbor kao da otkriva tajnu duše i radost pjevanja«. Mislim da ovih par rečenica sažimaju sve važne elemente Vašega pristupa radu sa zborom, dakako, u jednom širem, posve individualnom kontekstu.

J. V.: U pravu ste, dakako. Izdvojio bih još samo jedan nastup zbora, 6. 7. 1986, na Jugoslavenskim horskim svečanostima u Nišu, naš drugi nastup u Nišu kada smo ponovili uspjeh iz 1978. i osvojili nagradu za interpretaciju moteta Andrije Motovunjanina *Senza te sacra Regina* za najbolje izvođenje djela iz jugoslavenske muzičke tradicije.

Sa zborom »Brodosplit« često sam putovao i gostovao u Poljskoj, Italiji i Njemačkoj. Na tim sam nastupima želio izvesti što veći broj hrvatskih autora, posebno Splićana. Uspjesi su bili veliki, dobivao sam ponude za angažmane, naročito u Poljskoj. Nisam prihvatio, imao sam svoje razloge.

Slika 5. Nastup zbora »Brodosplit« u splitskoj katedrali. Na poleđini je posveta: »Dobrom maestru gosp. Josipu Veršiću na sjećanje koncerta u katedrali prigodom »Delmatskih svečanosti« rujna 1987; a s vrijednim muškim zborom »Brodosplit« – ovu pažnju uz želju za izuzetno zdravlje, srdačno Ljubo Stipišić. Split, Silvestrovo 1987 g., 11:00 s. (Tradicionalni koncert zbora »Brodosplit« na Narodnom trgu)«

M. S.: Nakon što ste otišli iz »Brodosplita«, niste dugo mirovali. Osnovali ste zbor »Ivan Lukačić«.

J. V.: Da, ali i prije nego je zbor osnovan, skladatelj Lukačić je u Splitu stalno bio prisutan u brojnim izvedbama njegovih kompozicija. Lukačića sam gotovo uvijek imao na programu sa svim svojim zborovima, on je bio dio mogega stalnog repertoara; isto tako ga je izvodio i don Šime Marović s Katedralnim zborom. Mnogo prije 1985. Silvije Bombardelli i Veršić razgovarali su o komornom zboru »Ivan Lukačić«, no tada se u Splitu nije moglo naći dovoljno dobrih, školovanih pjevača. Spomenimo da je 4. 11. 1985. održan u Splitu znanstveni skup o Ivanu Lukačiću i da je istog dana održan i koncert njegovih djela u crkvi sv. Frane. »Slobodna Dalmacija« tom prigodom navodi: »Nedavno održani skup o Ivanu Lukačiću o svemu tome (izvedbama njegovih djela) jednostavno šuti kao da je Ivan Lukačić stopostotno nepoznat Splitu«.

Zbor »Ivan Lukačić«, dakle, osnovan je 1992. godine, u vrijeme rata. Bio je to mješoviti zbor u kojem su se svi ti mladi ljudi vedro osjećali i rado pjevali, bio je to svojevrsni odmak od ratnih zbivanja. I s »Lukačićem« sam dosta nastupao.

Slika 6. Mješoviti pjevački zbor SAGD »Ivan Lukačić«, 22. 4. 1994.

Izdvojit ću samo dva nastupa. Godine 1997. na Smotri hrvatskih zborova na Krku zbor dobiva zlato. Igor Kuljerić bio je član žirija, kriteriji su se podizali, pa lošiji zborovi nisu ni mogli doći; bio je to veliki uspjeh, zbor dobiva zlato samo pet godina od osnutka. Ovaj drugi nastup koji sam izdvojio vezan je uz doček novoga milenija, 2000. godine. Nepoznat netko čuo je negdje naše pjevanje, svjedočilo mu se i predložio nas je organizatoru dočeka koji nas je zamolio za sudjelovanje. Dobili smo partituru skladbe s naslovom *Preko mosta nade*, naučili je, snimili i snimku poslali organizatoru. Sam obred dočeka novog milenija 2000. godine zbio se na brodu na Tihom oceanu, naše pjevanje reproducirano preko aparata razlijevalo se prostranstvima. Za sudjelovanje stiglo je i priznanje, posebno zboru »Ivan Lukačić«, posebno dirigentu Josipu Veršiću potpisano od šestorice moćnika, među njima je i potpis švedske kraljice Silvije. Zbor je trajao desetak godina; završio je rat, pjevači se razišli, mogućnosti zabave su porasle, muškarci su većinom otišli u »Brodosplit«, a djevojke, pretpostavljam, u klape.

Slika 7. Priznanje zboru »Ivan Lukačić«

M. S.: Za kraj ćemo nešto o nagradama. Imate ih, čini mi se, bezbroj, neke smo već spomenuli.

J. V.: Istina je, ali moji motivi za bavljenje glazbom nisu nikada bili nagrade i priznanja; naravno da je svakome drago kada ih dobije. Ja sam svoj umjetnički rad više doživljavao kao svojevršno poslanje: bio mi je darovan talent i trebalo ga je podijeliti s drugima. Vidite one kutije – to su sve nagrade. Ja ne bih nabra-
jao, nego ću izdvojiti samo tri: Nagrada »Ivan Filipović« mi mnogo znači, to je državna nagrada koja se dodjeljuje za pedagoški rad, zatim Nagrada Grada Splita za životno djelo i konačno Orden reda Danice Hrvatske s potpisom predsjednika Tuđmana.

M. S.: Recite nam, profesore, što ćemo objaviti kao notni prilog?

J. V.: Ja sam mislio priložiti dvije obrade klapskih napjeva: *Projdem kroz pasike* i *Dobro jutro, što se ne javiješ* – ponekad se čuje na Radio Splitu s dijelom izmije-
njenim tekstom, ali melodija je ostala ista, kao i moja obrada drugih dviju dionica.

M. S.: Profesore Veršić, mi bismo ovdje završili intervju. Dali ste nam cijeli niz podataka o školovanju, usavršavanju, pedagoškom i umjetničkom radu; dobili smo vrlo vrijedan prilog za naš Časopis. Zahvaljujemo Vam na vremenu koje ste odvojili za nas; zadržavajuće su koncentracija i energija koje imate u ovoj životnoj dobi.

Slika 8. Josip i Magda Veršić, Trsat, 29. 11. 1998.

